

Japan moest worden gebundeld. Die ene organisatie 'moet', aldus zijn voorstel aan van Mook,

'tenslotte het gehele gebied der activiteit bestrijken, dus zowel Voor-Indië als Australië als eventueel China. En er moet één gezaghebbende autoriteit zijn die daarvoor verantwoordelijk is; regionale leiders in Australië, Voor-Indië en eventueel China moeten aan die autoriteit ondergeschikt en verantwoordelijk zijn. Teveel kapiteins op het schip gaat niet . . . En de centrale leiding dient tevens zo permanent mogelijk te zijn.'¹

Dit plan was al daarom van twijfelachtige waarde omdat Warners (wilde hijzelf die ene kapitein worden?) er niet voldoende bij had stilgestaan dat het Nederlandse geheime werk in de oorlog met Japan in twee *War Theatres* viel en dat Nederland in geen van die *War Theatres* vrijelijk kon beschikken over de hulpmiddelen die voor het geheime werk nodig waren. Meer nog: er was al 'één gezaghebbende autoriteit': Helfrich, in Australië vertegenwoordigd door Koenraad. Helfrich werkte op Ceylon via de *Anglo-Dutch Country Section* samen met *SOE*, Koenraads *Nefs III* was in Australië ingevoegd in het geheel van het *Allied Intelligence Bureau* en van der Plas werkte er samen met Kendall, hoofd van de *Section Secret Intelligence* van het *AIB*.

Concludeert men uit dit alles dat Warners in Washington geen denkbeeld had van de organisatie van het geheime werk op Ceylon en in Australië, dan vindt die conclusie bevestiging in een breed opgezette studie, 'Organisation of Psychological Warfare in the South-West Pacific Area', die hij begin juli afsloot.² Aansluitend op wat hij van de stimulering van het illegale werk in bezet Nederland van Londen uit wist, ontwierp hij een optimaal plan (een 'zeer goede studie', tekende Helfrich er bij aan): hij wilde naar Indië eerst drie of vijf verkenningsagenten uitzenden, vervolgens minstens twaalf organisatoren die zouden moeten beschikken over betrouwbare contactadressen, daarna minstens tien instructeurs voor spionage- en sabotagegroepen en tenslotte nog enkele tientallen andere geheime agenten. Het geheel van die illegale groepen zou trouwens niet alleen spionage en sabotage moeten bedrijven maar ook illegale bladen dienen uit te geven en anti-Japanse geruchten in omloop moeten brengen. Hij meende te weten dat op Java geheime agenten met zenders, codes en zendschema's waren achtergelaten ('hoeveel? waar?' schreef Helfrich naast de betrokken passage), dat ook de Knil-troepen in de

¹ A.v., 15 juni-3 juli (a.v.). ² Exemplaar in a.v.